

Huvudman

Göteborgs kommun
grundskola@grundskola.goteborg.se

Beslut

Datum 2025-06-04

Dnr SI 2024:8550

Sida 1 (17)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Vättnedalsskolan F-6 i Göteborgs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den **13 oktober 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra anpassningar, anmälan och utredning av särskilt stöd, utformning av åtgärdsprogram, anmälan om kränkande behandling, frånvaroutredningar och extra studietid. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Göteborgs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Göteborgs kommun ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 3 oktober 2025 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens bestämmelser om extra anpassningar. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 § och 3 kap. 5 § skollagen).
2. Se till att elever som bedömts vara i behov av extra anpassningar ges de extra anpassningar som skolans personal har bedömt att eleverna är i behov av. Rektorn ska under perioden 5 juni 2025 till den 3 oktober 2025 dokumentera vilka elever som har extra anpassningar samt vilka anpassningar de har fått. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 5 § skollagen).

Anmälan och utredning av särskilt stöd

1. Se till att, vid minst ett tillfälle, informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav avseende när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd och skolans rutiner för detta. Om det kommer ny personal till skolan efter att sådan information har lämnats ska även den nya personalen få motsvarande information. Av redovisningen ska framgå när och hur informationen har förmedlats (2 kap 34 § andra stycket samt 3 kap. 7 § skollagen).
2. Se till att det för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn, eller som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, inleds en utredning om elevens behov av särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera hur många utredningar som inletts under perioden 5 juni 2025 till den 3 oktober 2025 och vilket datum som utredningen har inletts för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).
3. Se till att rektorn, eller den rektorn överlätit beslutanderätten till, för varje avslutad utredning om behov av särskilt stöd fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera vilket beslut som fattats för respektive elev som utretts under perioden den 5 juni till den 3 oktober 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 9 § skollagen).

Utformning av åtgärdsprogram

1. Se till att det för varje utarbetat åtgärdsprogram framgår vem som har fattat beslutet. Av huvudmannens redovisning ska det även framgå hur eleven och elevens vårdnadshavare har getts möjlighet att delta i utarbetandet av åtgärdsprogrammet och hur de har underrättats om beslutet. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med samtliga åtgärdsprogram som utarbetats under perioden den 5 juni till den 3 oktober 2025, åtgärdsprogrammen ska skickas in oidentifierade. (3 kap 9 § och 29 kap. 10 § skollagen och 31 och 33 §§ förvaltningslagen [2017:900]).
2. Se till att rektor för varje elev som ges särskilda stödåtgärder i form av placering i särskild undervisningsgrupp, efter att en utredning

påvisat ett sådant behov, fattar ett beslut om placering i särskild undervisningsgrupp (3 kap. 9 och 11 §§ skollagen).

Frånvaroutredningar

1. Se till att rektorn skyndsamt startar en utredning om en elev bedöms ha upprepad eller längre frånvaro, om det inte är obehövt. Rektorn ska dokumentera de elever som bedöms ha upprepad eller längre frånvaro samt när utredningar inletts och, i förekommande fall, slutförts för respektive elev under perioden den 5 juni 2025 till och med den 3 oktober 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (7 kap. 19 a § skollagen).

Anmälan vid kränkande behandling

1. Se till att rektorn vid minst ett tillfälle före den 3 oktober 2025 klargör skyldigheten för all skolpersonal att vid kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling ska de göra en anmälan till rektorn. Huvudmannen eller den som huvudmannen utser ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 § andra stycket, 6 kap. 5 och 10 §§ skollagen).
2. Se till att för varje anmälan om kränkande behandling som huvudmannen mottar ska huvudmannen eller den som huvudmannen utser utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar och i förekommande fall utredningar som gjorts under perioden den 5 juni 2025 till och med den 3 oktober 2025. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 10 § skollagen).

Extra studietid

1. Se till att erbjuda extra studietid, minst två timmar per vecka, för alla elever i årskurs 4–6 under lärares ledning. Av huvudmannens redovisning ska framgå när, hur och på vilket sätt den extra studietiden erbjuds och anordnas (10 kap. 5 a § skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI: 2024:8550) i de handlingar som sänds in.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 3 skollagen från att ingripa mot Göteborgs kommun avseende brist rörande garantin för tidiga stödinsatser. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del. Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2025 inlett en tillsyn av Vättnedalsskolan F-6 i Göteborgs kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Vättnedalsskolan F-6 följer gällande bestämmelser om extra anpassningar, anmälan och utredning av särskilt stöd, utformning av åtgärdsprogram, frånvaroutredningar, anmälan vid kränkande behandling, extra studietid och garanti för tidiga stödinsatser.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsbesök mellan den 8 april 2025 och 9 april 2025. Skolinspektionen har därefter begärt in kompletterande information och huvudmannen har inkommit med svar på Skolinspektionens frågor den 6 maj 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat beslut om åtgärdsprogram. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framgår att extra anpassningar sätts in av lärare i de fall det befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Lärarna uppger dock i intervjuer att det saknas material, såsom exempelvis hörlurar, för att kunna arbeta med de extra anpassningar som elever har behov av samt att elever i klassrummen sitter av tiden med anledning av att lärarna inte kan tillgodose elevernas behov av stöd i form av extra anpassningar i klassrummet. Lärare berättar också att de har svårigheter att hjälpa elever med språksvårigheter i rätt utsträckning. Lärarna uppger att de extra anpassningar som sätts in för elever görs utan att elevhälsan är inblandad, även i de fall det rör de elever som, efter att de obligatoriska kartläggnings- och bedömningsmaterialen genomförts samt efter att tidiga stödinsatser satts in, inte bedöms uppnå målen.

I intervju med rektorn framgår att specialpedagog och logoped är delaktiga i det generella arbetet med extra anpassningar vid skolenheten. Rektorn uppger även i intervjun att det finns ett pågående arbete med extra anpassningar på skolenheten, men att det fortsatt är ett utvecklingsbehov samt att det finns behov av kompetensutveckling av personalen i frågan och att det saknas kunskap om extra anpassningar på skolan.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Av förarbetena till 3 kap. 5 § skollagen framgår bland annat att stöd i form av extra anpassningar är till exempel att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier. Det kan till exempel ske med hjälp av ett särskilt schema över skoldagen, extra tydliga instruktioner eller stöd för att sätta igång arbetet. Även hjälp med att förstå texter, att förklara ett

ämnesområde på annat sätt eller extra färdighetsträning inom ramen för den ordinarie undervisningen, såsom lästräning eller mattestugor, är att anse som stöd i form av extra anpassningar. Till stöd i form av extra anpassningar hör även enstaka specialpedagogiska insatser under en kortare tid, till exempel två månader. Likaså kan särskilda läromedel eller utrustning i form av till exempel tidsstöd, dvs. hjälpmedel för att förstå och passa tider, samt digital teknik med anpassade programvaror som huvudregel anses falla inom ramen för stöd i form av extra anpassningar (prop. 2013/14:160 s 21).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med extra anpassningar. Av intervjuer med lärare framkommer att inte alla elever får de extra anpassningar som de är i behov av. Enligt rektor och lärare har inte heller alla lärare möjlighet att ge alla de extra anpassningar som elever är i behov av. Att extra anpassningar inte ges i den utsträckning eleverna har rätt till beror bland annat på att det framkommit att det saknas kunskap om när och hur extra anpassningar ska ges. Rektorn har identifierat att det finns behov av kompetensutveckling av när och hur extra anpassningar ska ges, och att det är ett utvecklingsarbete vid skolenheten. Därtill framgår enligt lärarna även en begränsning i att ge de extra anpassningar som eleverna har rätt till utifrån brist på materiella resurser.

Skolinspektionen bedömer att arbetet med extra anpassningar behöver tydliggöras på skolan och berörda lärare och övrig personal behöver informeras om skollagens bestämmelser om extra anpassningar, så att eleverna får de extra anpassningarna de är i behov av. De elever som behöver det ska skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Anmälan och utredning om särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens utredning framgår att lärarna upplever att de gör en anmälan av elevers behov av att utredas för särskilt stöd genom att så kallat "flagga" i den digitala skolplattform skolenheten använder sig av. Det framgår samtidigt att elevhälsan och rektorn anser att anmälan av elevers behov av att utredas för särskilt stöd görs genom att lärarna lämnar in en blankett.

Skolinspektionen har inför tillsynen fått ta del av en lista av samtliga elever som anmälts till rektorn för utredning av särskilt stöd under höstterminen 2024. Av intervju med lärare framgår att det saknas elever på listan som lärarna uppger är elever som anmälts för utredning av särskilt stöd.

Lärarna uppger att det i förskoleklass finns minst tre elever som anmälts för utredning av särskilt stöd som inte finns med på den lista som huvudmannen skickat in till Skolinspektionen. Lärare för årskurs 1 uppger att det saknas en elev på listan och i årskurs 4 uppger lärarna att det saknas fem elever på listan av anmälda elever.

Av utredningen framgår vidare att det i årskurs 6 finns flera elever med F i flera ämnen, som mest upp till sju ämnen, som inte anmälts för utredning av särskilt stöd. Rektorn uppger i intervju att det saknas dokumentation sedan tidigare för vad som gjorts för dessa elever, vilket gör det svårt att utvärdera och följa upp de stödinsatser som eleverna tidigare haft.

Personal från elevhälsan uppger i intervju att utredningar för nästintill samtliga av de elever som elevhälsan bedömer har anmälts för utredning av särskilt stöd är utredningar som har påbörjats. De utredningar som vid tidpunkten för tillsynen ännu inte påbörjats är anmälningar som inkom i närtid under vårterminen 2025.

Av utredningen framgår att en elev som har utretts för särskilt stöd, där behovet av särskilt stöd också konstaterades i utredningen, erbjuds placering i en centralt placerad särskild undervisningsgrupp för att tillgodose elevens stödbehov. Eleven och elevens vårdnadshavare tackade nej till detta erbjudande. Lärare uppger i intervju att eleven går kvar på skolan utan alternativt särskilt stöd utformat, även efter att elevens behov av särskilt stöd konstaterats i utredningen.

Rektorn uppger i intervju att de elever som är i behov av särskilt stöd också får det stödet och att de eleverna kommer elevhälsan till känna sedan vårterminen 2025. Samtidigt uppger rektorn att tidigare terminer anmälde lärare inte elever i behov av särskilt stöd och uppger att det finns ett behov av kompetensutveckling på skolan avseende vad särskilt stöd innebär.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska

uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd.

Skolinspektionens utredning visar att skolans rutiner för anmälan av särskilt stöd visserligen har uppdaterats och att utredningar av inkomna anmälningar har påbörjats och genomförs. Vidare framgår dock att det finns en otydlighet bland lärarna om när en elevs behov av utredning av särskilt stöd har anmälts och samtliga elever som lärarna uppger har anmälts har inte kommit elevhälsan till känna, antingen på grund av att anmälan gjorts tidigare terminer eller för att lärarna anmält på annat sätt än hur rektor och elevhälsan avsett.

Av dokumentation samt genom intervjuer framgår vidare att det finns flera elever i årskurs 6 som riskerar att inte uppnå betygskriterierna i de ämnen som eleven får undervisning i, men att dessa elever inte har utretts eller anmälts för sitt eventuella behov av särskilt stöd.

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Rektor och huvudman bör därför se till att säkerställa att utredning av behov av särskilt stöd genomförs för de elever som lärare bedömer har anmälts vara i behov av en utredning av särskilt stöd. Om en elevs behov av särskilt stöd inte utreds riskerar eleven att bli utan det särskilda stödet som eleven har behov av och har rätt till enligt skollagen.

Utformning av åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens utredning framkommer att skolan avslutade samtliga 20 åtgärdsprogram för eleverna som hade beslut om åtgärdsprogram på skolan i början av vårterminen 2025. I intervju uppger rektorn att åtgärdsprogrammen avslutades eftersom de var inaktuella och inte hade följts upp på flera års tid samt att åtgärdsprogrammen var felaktigt utformade. Det framgår att 19 av 20 elever vars åtgärdsprogram avslutades

fortsatt går kvar på skolan och att sju av dessa elever inte längre bedöms vara i behov av en pedagogisk kartläggning, men att pedagogisk kartläggning pågår för resterande 12 elever.

Skolinspektionen har tagit del av de tidigare 20 upprättade åtgärdsprogrammen samt besluten om att avsluta åtgärdsprogrammen för eleverna. Av besluten om att avsluta åtgärdsprogram framgår inte i flera av besluten om elev och vårdnadshavare getts möjlighet att delta i utarbetandet av åtgärdsprogrammen. Det framgår inte heller av något beslut om att avsluta åtgärdsprogrammen om elever eller vårdnadshavare har fått ta del av beslutet. Av intervju med rektorn framgår att rektor och specialpedagog bedömt att de åtgärdsprogram som avslutats inte var möjliga att utvärdera utifrån hur tidigare beslut var utformade samt att det är osäkert om vårdnadshavare till de elever med åtgärdsprogram visste om att det fanns ett tidigare upprättat åtgärdsprogram för eleven.

Vid Skolinspektionens tillsynsbesök fanns två aktuella upprättade åtgärdsprogram på skolenheten samt fyra beslut om placering i särskilda undervisningsgrupper på annan skola. I ett av besluten om åtgärdsprogram saknas beslutsdatum och information om eleven och vårdnadshavaren fått ta del av beslutet. I ett annat av besluten om placering i särskild undervisningsgrupp saknas information om vem från skolenheten som fattat beslutet. Därtill framgår av Skolinspektionens utredning att två elever är placerade i särskild undervisningsgrupp på en annan skolenhet utan att aktuella åtgärdsprogram har upprättats. Det framgår av huvudmannens dokumentation att rektorn kontaktat skolenheten där eleverna är placerade för att upprätta aktuella åtgärdsprogram.

I besluten om åtgärdsprogram framgår elevernas behov av särskilt stöd samt hur stödet ska ges. Det framgår även datum för uppföljning av åtgärder samt vem som ansvarar för utvärdering och uppföljning.

Rättslig reglering

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt i form av distansundervisning och annan undervisning eller i form av anpassad studiegång. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i

stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap. 11 § skollagen).

För varje skriftligt beslut ska det bland annat framgå vem eller vilka som har fattat beslutet (29 kap. 10 § skollagen och 31 § förvaltningslagen).

En myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende ska så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet, om det inte är uppenbart obehövligt. Om parten får överklaga beslutet ska han eller hon även underrättas om hur det går till. Beslut av en rektor i fråga om åtgärdsprogram får överklagas hos Skolverkets överklagandenämnd (33 § förvaltningslagen och 28 kap. 16 § skollagen).

Av förarbetena till 3 kap. 9 § skollagen framgår bland annat att om en utredning om en elevs behov av särskilt stöd anses visa att eleven inte behöver något särskilt stöd måste ett formellt beslut fattas om att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Detta är en förutsättning för att frågan om särskilt stöd ska kunna överprövas efter överklagande hos Skolväsendets överklagandenämnd (prop. 2009/10:165 s. 665).

Av Skolverkets allmänna råd om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram (SKOLFS 2022:334) framgår gällande åtgärdsprogrammets utformning (p. 6) att rektorn bör besluta om att avsluta åtgärdsprogrammet när det bedöms att eleven inte längre är i behov av särskilt stöd.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Vättnedalsskolans utformning av åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammen innehåller förvisso behovet av särskilt stöd för elever och beskrivning av hur stödet ska tillgodoses. Därtill framgår även information om vem som ansvarar för uppföljning och utvärdering samt när detta ska genomföras. I flera åtgärdsprogram saknas dock sådan information som ett åtgärdsprogram ska innehålla, bland annat vem som fattat beslutet vid skolenheten samt om vårdnadshavare och elev fått ta del av beslutet. I utredningen framgår det inte heller om eleven och elevens vårdnadshavare har getts möjlighet att delta i utarbetandet av åtgärdsprogrammet. Detta är en brist. Vidare har rektor beslutat att avsluta flera elevers åtgärdsprogram och sedan startat pedagogiska kartläggningar för flera av dessa elever, vilket talar för att eleverna fortsatt är i behov av särskilt stöd. Om så är fallet så bör inte elevernas åtgärdsprogram avslutas utan en ny utredning av elevens behov

av särskilt stöd ska göras och efter det ska rektor fatta ett beslut om att utarbeta eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram för eleven.

Vidare bedömer Skolinspektionen att elever har så pass ingripande stödåtgärder som placering i särskild undervisningsgrupp utan att aktuella åtgärdsprogram upprättats utgör en allvarlig brist. Det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret för att rektor, elevhälsa och lärare ges förutsättningar att se till att elevers stödbehov utreds, utvärderas och följs upp kontinuerligt för att säkerställa att elever får det särskilda stöd som de är i behov av så att de kan nå de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppnås.

Frånvaroutredningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju uppger lärare att frånvaro av elever dagligen registreras i skolans digitala system. Elever uppger i intervju att vårdnadshavarna informeras när man som elev är frånvarande. Lärarna ger i intervju olika exempel på tillfällen där utredning av elevers frånvaro startats efter elevers längre utlandsvistelse och uppger att de som lärare kontaktar vårdnadshavare vid frånvaro, och lämnar vid behov information till rektorn om elever är frånvarande. En del lärare uppger att elevhälsan kopplas in när frånvaroutredningar genomförs medan andra lärare uppger att man uppfattar det som att elevhälsan inte är inkopplad vid frånvaroutredningar.

Representanter från elevhälsan uppger i intervju att frånvaroutredningar inte alltid görs. Det framkommer att två elever har hög skolfrånvaro och att både lärare och elevhälsa är medvetna om dessa elever men att ingen frånvaroutredning har genomförts. Rektorn uppger i intervju att dessa elever fallit mellan stolarna.

Rektorn uppger vidare i intervjun att skolenheten använder sig av huvudmannens centrala frånvarorutin och process vid skolfrånvaro. Vidare uppger rektorn att det finns en osäkerhet kring huruvida lärare alltid informerar rektorn när elever har hög frånvaro, och uppger att ungefär hälften av personalen använder sig av frånvarorutinen. Därtill uppger rektorn att arbetet med frånvarorutinen pågår och att hen som rektor vid flera tillfällen upptäckt elever som varit borta mycket och länge.

Det framgår av utredningen att samtliga utredningar av frånvaro som gjorts i närtid vid skolenheten har anmälts till huvudmannen.

Rättslig reglering

En elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en

elev i grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (7 kap. 17 § första och fjärde stycket skollagen).

Om en elev har upprepade eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a § skollagen).

Hur omfattande en utredning av frånvaro behöver vara måste avgöras i det enskilda fallet. Det kan i vissa fall räcka med en enklare utredning. Ett exempel på det kan vara att vid en längre sjukfrånvaro begära ett läkarintyg. I andra fall kan det behöva utredas om elevens frånvaro beror på en för eleven otillfredsställande lärandemiljö, till exempel bristande bemötande eller behov av särskilt stöd. Eftersom varje elevs förutsättningar är olika och orsakerna till frånvaro är mångfacetterade krävs det i andra fall en mer omfattande utredning av vad som har orsakat frånvaron för den enskilde eleven (prop. 2017/18:182 s. 59–60).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att vårdnadshavare informeras samma dag när en elev är frånvarande. Skolinspektionen bedömer dock att det finns brister i skolans arbete med att utreda upprepade eller längre frånvaro. I tillsynen har det framkommit att det finns flera elever på skolenheten med upprepade eller längre frånvaro som inte utreds. Utredning av frånvaro kan genomföras på många olika sätt och hur omfattande utredningen måste vara beror på omständigheterna i det enskilda fallet. Skolenheten har visserligen rutiner för frånvarohantering men dessa tillämpas inte alltid, vilket leder till att rektor och elevhälsan inte alltid får kännedom om att en frånvaroutredning behöver genomföras. De frånvaroutredningar som genomförts har anmälts till huvudmannen.

När det finns brister i arbetet med att utreda elevers frånvaro riskerar elever att gå miste om den utbildning som de har rätt till. Det är därför av vikt att elevers frånvaro skyndsamt utreds och att resultatet av en utredning av upprepade eller längre frånvaro utmynnar i åtgärder för att komma till rätta med elevens frånvaro.

Anmälan av kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Det framgår av information inskickad av huvudmannen inför tillsynen att det har gjorts sammanlagt 44 anmälningar om kränkande behandling under vår- och höstterminen 2024. I intervju uppger flera lärare att alla kränkningar inte anmäls. Det framgår att lärarna är bekanta med skolans rutin om när kränkande behandling ska anmälas men att lärarna inte anmäler alla kränkningar eftersom detta tar för mycket tid i anspråk. Det digitala verktyget, som används för att rapportera och utreda kränkningar, beskrivs som tidskrävande och svårt att använda.

Lärarna uppger i intervju att personal agerar vid kränkande behandling, följer upp situationen och kontakter vårdnadshavare men uppger även att det arbete som görs inte anmäls i huvudmannens digitala system för kränkningar. Det framkommer att upplevelsen är att allvarliga kränkningar anmäls men att personalen också ser att toleransnivån för vad som är en allvarlig kränkning är hög. Det framgår av intervju att flera lärare för egna loggböcker där kränkningar istället dokumenteras.

Flera i elevhälsan är nya vid skolenheten för terminen men uppger i intervju att de under vårterminen konstaterat att det finns lärare som aldrig gör anmälningar gällande kränkande behandling och att de känner till att lärare använder sig av olika sätt att dokumentera eftersom uttalade rutiner saknas. En representant uppger även att det kan behövas en fortbildningsinsats hur personalen ska anmäla i det digitala system som skolan använder för att anmäla kränkande behandling.

I intervju uppger rektorn att rutinen avseende kränkande behandling är tydlig och att rektorn tar del av kränkningsanmälningar vilka i sin tur vidarebefordras till huvudmannen.

Rättslig reglering

Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen).

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att

förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § första stycket skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet mot kränkande behandling på skolenheten. Skolinspektionens utredning visar att alla som arbetar i skolan inte anmäler till rektorn om de får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling.

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det bedrivs ett arbete för att motverka kränkande behandling. Det innebär att åtgärder ska genomföras för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Anmälningsskyldigheten gäller alla situationer där ett barn eller en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i verksamheten och värdering av hur allvarlig händelsen är får inte göras innan en anmälan om kränkande behandling görs.

För att huvudmannen ska kunna bedriva ett förebyggande arbete för att motverka kränkande behandling behöver huvudmannen också få kännedom om antalet kränkningar som sker inom skolenheten. Det är därför av vikt att anmälan om kränkande behandling görs och att dessa anmäls till huvudmannen.

Trots uppgifter från rektorn om att rutinen avseende anmälan av kränkande behandling är tydlig gör Skolinspektionen bedömningen utifrån lärarnas och elevhälsans uppgifter att kränkningar inte anmäls i den utsträckning de ska till rektorn samt att dessa därmed inte heller anmäls vidare till huvudmannen.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framgår att många elever är i behov av extra studietid på skolenheten. I intervju med lärare framgår att 12 elever i årskurs 6 ges möjlighet att delta i läxhjälp med extern aktör en och en halv timme per vecka. Lärarna uppger att det är de elever som har störst behov som får delta på läxhjälp och att det inte är lärare som håller i läxhjälp.

Rektorn bekräftar i intervju att det är en extern frivillig aktör som håller i läxhjälp och att extra studietid är något som ses över inför kommande läsår.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör (10 kap. 5 a § skollagen).

Av förarbetena till 10 kap 5 a § skollagen framgår att den avsatta tiden ska fyllas med undervisning enligt den definition som finns i 1 kap. 3 §. Av detta följer att studietiden ska bedrivas under lärares ledning. Det innebär att lärare måste ansvara för planering, genomförande och uppföljning av verksamheten. Det är dock inte nödvändigt att lärare är ständigt närvarande i undervisningslokalen. I de fall extra studietid organiseras i flera grupper samtidigt är det till exempel möjligt att en lärare rör sig mellan grupperna, medan annan personal svarar på enklare frågor, upprätthåller studiero och bidrar med annat stöd som eleverna kan behöva. Det är upp till huvudmannen och rektorn att avgöra vilken personal som utöver lärare ska medverka i studietiden. De medverkande förutsätts dock ha sådan utbildning eller erfarenhet att elevernas utveckling och lärande främjas (jfr 1 kap. 3 §). Det kan exempelvis röra sig om lärarassistenter, fritidspedagoger och studiehandledare (prop. 2021/22:111 s. 36).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Göteborgs kommun inte uppfyller författningarnas krav avseende att eleverna i årskurs 4–6 vid Vättedalsskolan F-6 ska erbjudas extra studietid om två timmar per vecka under lärares ledning.

Att möjlighet till läxhjälp erbjuds av extern aktör för ett fåtal elever i årskurs 6 förändrar inte bedömningen då extra studietid ska vara tillgängligt för samtliga elever och bedrivas under lärares ledning.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Göteborgs kommuns verksamhet vid Vättedalsskolan F-6 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar, anmälan och utredning av särskilt stöd, utformning av åtgärdsprogram, anmälan om kränkande behandling, frånvaroutredningar och extra studietid. Det finns därför skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Garanti för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare framgår att skolenheten arbetar med garantin för tidiga stödinsatser och att de obligatoriska kartlägnings- och bedömningsmaterialen genomförs under läsåret utifrån ett bestämt årshjul för när detta ska ske. Lärarna uppger att under höstterminen 2024 genomfördes särskilda bedömningar, i de fall kartlägningsmaterialet visat på att en elev behöver stöd i sitt lärande, men lärarna gjorde detta själva och inte tillsammans med specialpedagogisk kompetens. Anledningen till detta var att skolan saknade specialpedagog under höstterminen. Särskilda bedömningar med specialpedagogisk kompetens är planerat att genomföras under vårterminen 2025.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen, om det utifrån användning av ett nationellt kartlägningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Det ska även göras i lågstadiet i grundskolan om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras stöd i form av extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn (3 kap. 4 § skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning, planering av stöd när det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att sådant stöd behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik och uppföljning. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a §§ skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det av utredningen i ärendet framkommer att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det kommer till att kartlägga elever i enlighet med garantin för tidiga stödinsatser. Det

framkommer dock av utredningen att särskilda bedömningar av elever förvisso genomfördes under höstterminen 2024 men utan att samråda med specialpedagogisk kompetens, vilket är en brist i förhållande till författningarnas krav. Särskilda bedömningar med specialpedagogisk kompetens är planerade att genomföras vårterminen 2025.

Skolinspektionen vill betona vikten av att samtliga särskilda bedömningar av de elever som inte befaras uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppnås behöver genomföras i samråd med specialpedagogisk kompetens samt att all personal får information om vilka extra anpassningar som ska ges när de särskilda bedömningarna genomförts.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Göteborgs kommuns verksamhet vid Vättnedalsskolan F-6 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller 3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen, att samrådan vid en särskild bedömning ska genomföras med specialpedagogisk kompetens.

Skolinspektionen bedömer att det finns särskilda skäl att avstå från att ingripa. Denna bedömning görs mot bakgrund av att skolenheten har en planering för hur specialpedagogisk kompetens framgent kommer att vara del av de särskilda bedömningar som genomförs, och att dessa är planerade att genomföras under vårterminen 2025.

Beslutet har fattats av beslutsfattare Alice Odéen.

Utredare Matilda Nordh har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Karolina Fhager Adler medverkat.